

Ҳаё иймондандир, иймон жаннатдадир | Тазкия дарслари (331-дарс)

19:00 / 07.06.2025 1732

اُوَيْحَتْسَا «: لَاقِ مَلَسَوِ هَيْلَعُ هَلَلَا يَلَصِيْبَنَّ لِنَعُ، هُنَّ عُهُلَلَا يَضَرُّ هَلَلَا دَبَعُ نَعُ
: لَاقِ هَلَلَا دَمَحَلَاوِ يِيْحَتْسَنَانِ هَلَلَا لُوسَرَايَ: اَنْلُقُ: لَاقِ، «ءَايَحُلَا قَح هَلَلَا نَمِ
، يَغُو اَمَوَسُّرَلَا ظَفَحَتْنَا ءَايَحُلَا قَح هَلَلَا نَمِ ءَايَحَتْسَالَا نَكَلَو، كَاذَسِّيَلِ
نَمَف، اَيُنُّدَلَا نِيَزَكَرَتَا خَالَا دَارَانَمَو، يَلْبَلَاوَتَوَمَلَلَا رُكُّدَتَلَو، يَوَحَا مَو نَطْبَلَاو
مُكَا حَلَاو دَمَحَاوِي ذِمَّرَتَلَا هَاوَر. «ءَايَحُلَا قَح هَلَلَا نَمِ اَيَحَتْسَا دَقَفَا كَلَدَلَعَفَا

Абдуллоҳ розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам:

«Аллоҳдан ҳақиқий ҳаё қилинглар», дедилар.

«Эй Аллоҳнинг Расули, алҳамдулиллаҳ, албатта, биз ҳаё қиламиз», дедик.

«Ундай эмас. Аллоҳдан ҳақиқий ҳаё қилиш бошни ва у ўз ичига олган нарсаларни, қоринни ва у ўз ичига олган нарсаларни сақламоғингдир. Ўлимни ва чиришни эсламоғингдир. Ким охиратни хоҳласа, дунё зийнاتини тарк қилур. Ким ўшаларни қилса, Аллоҳдан ҳақиқий ҳаё қилган бўлур», дедилар у зот».

Термизий, Аҳмад ва Ҳоким ривоят қилишган.

Бу ҳадиси шарифда Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам ҳақиқий ҳаё одамлар ўйлаб юрадиган баъзи бир ишларни қилишдан уялиш эмаслигини, балки улкан бир маънони ўз ичига олишини баён қилмоқдалар.

«Аллоҳдан ҳақиқий ҳаё қилиш бошни ва у ўз ичига олган нарсаларни, қоринни ва у ўз ичига олган нарсаларни сақламоғингдир»

Бош ўз ичига олган нарсалар кўз, қулоқ, бурун, оғиз ва тил эканини билиб қўймоқ лозим. Ушбу нарсаларни ёмонликдан сақлаш ила Аллоҳдан ҳақиқий ҳаё қилишнинг баъзи шартлари юзага келар экан.

Қорин ўз ичига олган нарсалар жумласидан озуқалар ва фарж бордир. Демак, озуқанинг ҳалол бўлиши ва фаржни гуноҳдан сақлаш ила Аллоҳ таолодан ҳақиқий ҳаё қилишнинг баъзи шартлари юзага келар экан.

«Ўлимни ва чиришни эсламоғингдир».

Ўлимни эсламаган кимса ҳеч нарсадан ҳаё қилмайди. Қабрда чиришини эсламаган одам ҳеч нарсадан ҳаё қилмайди.

«Ким охиратни хоҳласа, дунё зийнатини тарк қилур».

Албатта, бу ерда Аллоҳ таоло ҳалол қилган зийнатларни эмас, У Зот ҳаром қилган зийнатларни тарк қилиш ҳақида сўз кетмоқда. Зеро, Аллоҳ таолонинг Ўзи Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламга хитоб қилиб:

الرِّزْقِ مِنَ الطَّيِّبَاتِ لِعِبَادِهِ. أَخْرَجَ إِلَيَّ اللَّهُ زِينَةَ حَرَمٍ مِّن قُلِّ

«Сен: «Аллоҳ Ўз бандалари учун чиқарган зийнатларни ва покиза ризқларни ким ҳаром қилди?!» деб айт», деган (Аъроф сураси, 32-оят).

Ушбу оят эгниларига кийим киймай тавоф қилишни, ҳаж мавсумида яхши таом истеъмол этмасликни ўзларига русум қилиб олиб, «Бу Аллоҳнинг амри», деб юрган араб мушрикларининг қилмишлари нотўғри эканини билдириш учун нозил бўлган ва бу орқали ҳаммага хитоб қилинган.

Модомики, Аллоҳ таоло ўша кийимларни бандаларга ҳалол қилиб қўйибдими, демак, ҳеч ким уни ҳаром қила олмайди. Шунингдек, Аллоҳ покиза таомларни бандаларига ризқ қилиб бериб қўйибдими, уларни ҳам ҳеч ким ҳаром қила олмайди. Зийнат кийимлари ва покиза таомлар иймонлилар учун бўлмай, ким учун бўлсин! Бу ризқу рўзга моддий дунёда бошқалар ҳам шерик бўлишлари мумкин, аммо охиратда, ушбу ояти каримада таъкидланганидек, зийнат либослари ва покиза ризқлар фақат мўминларга хос бўлади.

Аллоҳ таоло Ўз Зотига иймон келтирган бандаларига ҳеч қачон хушрўй кийим-бошларни ва покиза таомларни ҳаром қилмайди.

Ҳадиси шарифнинг сўнгида Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам:

«Ким ўшаларни қилса, Аллоҳдан ҳақиқий ҳаё қилган бўлур», дедилар».

Ким бу ҳадиси шарифда айтиб ўтилган ишларни мукамал қилган бўлса, Аллоҳ таолодан ҳақиқий ҳаё қилган бўлур. Ҳа, ҳар бир мўмин-мусулмон Аллоҳ таолодан ҳақиқий ҳаё қилиши зарур.

نَمُؤءَايَحْلُا «لَا اِقَمَّ لَسَووَهْلَ عْلَلِ اِلَّصَّيَّ بِنَلَا نَعُ، نَعْلَلِ اِلَّضَرَّ رَرْوَيَرْهْ يَبْأَنَعْ
رَّانَلَا يَفُؤءَفَجَلْاَوُءَؤَفَجَلْا نَمُؤءَاذَبَلْاَوُءَؤَنَجَلْا يَفُؤءَفَجَلْاَوُءَؤَنَمُؤءَايَلْا

Абу Ҳурайра розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам:

«Ҳаё иймондандир, иймон жаннатдадир. Ҳаёсизлик жафодир, жафо дўзахдадир», дедилар».

Ҳаёга бундан кўра улуғ васф бўлмаса керак. Карамли ахлоқлар дини бўлган Ислом ҳаёни иймон даражасига кўтарган. Карамли ахлоқлар дини бўлган Ислом ҳаёни жаннатга киритадиган нарса даражасига кўтарган. Исломда ҳаёли бўлиш шунчалар юқорига кўтарилган. Бас, мусулмонлар ҳаёли бўлсинлар.

«أَيُّ خُلَاةٍ لِقَائِ مَلَسَوَهُ لَعَلَّ لَلِصِّبِّ لِنَلَا نَعُ، نَعُ لَلِضَّرَّةِ مَأْمُومٍ أَيُّ بَأْنَعِ
أَمْ هَآوَرُ. «قَافُ نَلَا نَمِنَ أَتَبُّعُ شُنَّ أَيُّ بَلَّأُوْءَ أَدَبُ لَأُوْءَ نَأْمُ أَيُّ لِنَمِنَ أَتَبُّعُ شُنَّ أَيُّ لَأُوْءَ
بِي ذِمَّتِ لَلِ»

Абу Умома розияллоху анхудан ривоят қилинади:

«Набий соллаллоху алайҳи васаллам:

«Ҳаё ва камгаплик иймоннинг икки шўъбасидир. Ҳаёсизлик ва маҳмадоналик нифоқнинг икки шўъбасидир», дедилар».

Иккисини Термизий ривоят қилган.

Аллоҳ таоло ҳаёни иймонга боғлаб қўйгани бежиз эмас. Ҳаётда ҳам бу боғланиш очиқ-ойдин сезилиб туради. Кишининг иймон даражасини унинг ҳаёсидан билиб олиш мумкин. Аксинча, мунофиқлик даражасини ҳаёсизлик ўлчови ила ўлчаса бўлади.

Аллоҳ таоло барчамизни ҳаёли бандаларидан қилсин! Омин!

«أَيُّ خُلَاةٍ لِقَائِ مَلَسَوَهُ لَعَلَّ لَلِصِّبِّ لِنَلَا نَعُ، نَعُ لَلِضَّرَّةِ مَأْمُومٍ أَيُّ بَأْنَعِ
نَمِنَ أَيُّ حَتُّ سَتِ أَمَّا كِ، لَعَلَّ لَلِضَّرَّةِ مَأْمُومٍ أَيُّ بَأْنَعِ، نَعُ لَلِضَّرَّةِ مَأْمُومٍ أَيُّ بَأْنَعِ
بِي ذِمَّتِ لَلِ»

Саъид ибн Язид Ансорий розияллоху анхудан ривоят қилинади:

«У киши:

«Эй Аллоҳнинг Расули, менга тавсия қилинг», деди.

«Сенга Аллоҳ таолодан ўз қавмининг аҳли солиҳларидан бир кишидан қандай ҳаё қилсанг, шундай ҳаё қилишингни тавсия қиламан», дедилар».

Табароний ривоят қилган.

«أَيُّ خُلَاةٍ لِقَائِ مَلَسَوَهُ لَعَلَّ لَلِصِّبِّ لِنَلَا نَعُ، نَعُ لَلِضَّرَّةِ مَأْمُومٍ أَيُّ بَأْنَعِ
بِي ذِمَّتِ لَلِ»

Салмон розияллоху анхудан ривоят қилинади:

«Набий соллаллоху алайҳи васаллам:

«Албатта, Роббингиз ҳаёли ва карамлидир. Бандаси Унга икки қўлини кўтарса, У Зот уларни бўш қайтаришдан ҳаё қилади»,

дедилар».

مَلَسَ وَهِيَ لَعْلَعٌ لَلِإِيصِ لَلِأُلُوسِ رِي لَلِأَقْ، هُنَّ عُلُولُ إِضْرَسِي قَوْلِ دَبْعَجَّ شَأْنِ عِ
«أَيَّ حُلِّ أَوْ مَلِّحُ لَلِأَقْ؟ أَمْ هُ أَمْ؟ تَلُوقُ، «لَجَّ وَزَعُ هُلُّ أَمْ هُ بَحِي نِي تَلُّ خَكِي فَنِّ إِ»
يَنْ لَبَّ جِي دَلِّ لَلِأَلِّ دَمَّ لَلِأَقْ، «أَمْ يَدَّقُ لَبَّ» لَلِأَقْ؟ أَثِي دَحْمُ أَيْ فَنَّا كَأَمْ يَدَّقُ أَلُّ تَلُّوقُ
يَنْ أَرْبَطُّ لَلِأَقْ هِيَ قَوْلُ أَوْ دَوَادُ وَبَأْ هَاوَرُ. أَمْ هُ بَحِي نِي تَلُّ خَكِي لَعْلَعُ

Ашажжи Абдул Қайс розияллоху анхудан ривоят қилинади:

«Расулulloҳ соллalloҳу алайҳи васаллам менга:

**«Сенда Аллоҳ азза ва жалла яхши кўрадиган икки хислат бор»,
дедилар.**

«Ҳалимлик ва ҳаё», дедилар.

«Менда қадимдан борми ёки кейин пайдо бўлганми?» дедим.

«Қадимдан», дедилар.

**«Мени Ўзи яхши кўрадиган икки хислат билан яратган Аллоҳга ҳамд
бўлсин!» дедим».**

Абу Довуд, Байҳақий ва Табароний ривоят қилишган.

«Руҳий тарбия» китобининг 2-жузи асосида тайёрланди

Ушбу китоб Ўзбекистон Республикаси Дин ишлари бўйича қўмитанинг 2021 йил 14
апрелдаги 03-07/2439-рақамли хулосаси асосида тайёрланди.